

Pædagogisk grundlag – Børn i udsatte positioner

Hvad siger loven på området:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet og Fredericia Kommune generelt:

I Kirstinebjerg distriktet ser vi børn i udsatte positioner i forhold til en række tegn. Der findes ingen fælles, fyldestgørende definition på, hvad et barn i en udsat position er. Derfor er det afgørende for os, at vi i den tidlige opsporing er opmærksomme på de tegn, som barnet udviser. Udvikler barnet sig f.eks. ikke alderssvarende og/eller af en eller anden grund udviser mistrivsel, tager vi hånd om barnet ud fra dets behov.

Tegn på mistrivsel

Kan bl.a. være:

- Indadvendthed
- Tristhed
- Mobning
- Udadreagerende adfærd
- Koncentrationsbesvær
- Uro og rastløshed
- Grænseoverskridende adfærd over for andre børn/voksne
- Groft sprog
- m.m.

Identificering og registrering af tegn

- Hvor ofte, hvor længe og hvornår viser barnet tegnet? Hyppigheden og karakter registreres og er medbestemmende for graden af bekymring. Vi arbejder med forebyggende og tidlig indsats.
- Er der samspil med andre tegn? Det er mere bekymrende, hvis barnet udviser flere tegn på at være i en udsat position.

Det pædagogiske personales rolle er at

- Lave en målrettet indsats med tiltag på et tidligt tidspunkt, der kan understøtte en positiv udvikling for barnet og dets familie, altid i tæt samarbejde med forældrene.
- Give barnet, der befinder sig i en udsat position, plads og rum til at være i mindre fællesskaber. På den måde kan det pædagogiske personale i højere grad arbejde målrettet med barnets særlige udfordringer; eksempelvis sociale, emotionelle, motoriske, sproglige osv.
- Inddrage relevante fagprofessionelle i arbejdet med at sikre barnets deltagelsesmuligheder i fællesskaber.
- Vi skal være særligt opmærksomme på at justere vores læringsmiljøer og forholdemåder, så vi sikrer kvaliteten af pædagogiske praksis, ud fra det enkelte barns behov.

Metoder vi bruger

- Individuelle handleplan (IPH herunder bl.a. observationer/praksisfortællinger/videoer/interview)
- Sprogvurderinger samt sprograppe
- Dansk pædagogisk udviklingsbeskrivelse (DPU)
- Det tværfaglige samarbejde med bl.a.
  - AKT pædagog (adfærd kontakt trivsel pædagog)
  - F & B (familie- og Børnesundhedsteam)
  - Ergo –og Fysioterapeut (Stendalen 0-4 år) (PPR fra 5 år)
  - CPU (center for pædagogisk viden og udvikling)

- PPR (pædagogisk, psykologisk rådgivning. (Talepædagog, fysioterapeut 5 år, psykolog))
- Familieafdelingen (familierådgiver, familiekonsulent)
- Familiecenter (pædagogiske konsulenter + diverse FAKOMM projekter)
- Tryghedscirclen (pilotprojektcoachingsprogram for forældre)
- Projekt styrkede overgange
- FAKOMM Beredskabsplan: vejledning til forebyggelse, opsporing og håndtering af sager med vold og seksuelle overgreb for børn og unge.
- KRAP (kognitiv, ressourcefokuseret og anerkendende pædagogik)
- Link til Kirstinebjerg folder "Et fælles ansvar":
<https://www.fredericia.dk/system/files/cp-documents/44cd8646-35c9-e711-80d5-005056b95f67.pdf>

Ovenstående kan evt. munde ud i støtteansøgning, tilrettelæggelse af en pædagogisk praksis og/eller en underretning.

BESKRIVELSE AF INKLUSIONSARBEJDET I BØRNEHUSET ØSTERVOLD

I Østervold ser vi inklusionsarbejdet som havende helt central betydning for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi ser ikke inklusionsarbejde, som noget der specifikt skal rettes mod børn i udsatte positioner. For os er en inkluderende tilgang udtryk for et grundlæggende menneskesyn, der har som mål at tilstræbe meningsfuld deltagelse for alle børn.

Den inkluderende tilgang betyder endvidere, at vi i Østervold skal organisere dagene således, at hvert et barn har adgang til meningsgivende lærings, udviklings -og legefællesskaber hver dag. Børnene skal ikke nødvendigvis tilbydes den samme aktivitet. De bliver tilbudt det, de har behov og interesse for i differentierede børnefællesskaber, sammensat ud fra kriterier, som venskabsgrupperinger, barnets aktuelle og nærmeste zone for udvikling. I den pædagogiske planlægning skal der endvidere altid tages højde for, hvorvidt forskellige aktiviteter kunne tænkes at skabe utilsigtede udsatte positioner i børnegruppen. Arbejdet i differentierede børnefællesskaber skal på denne måde være med til at mindske risikoen for, at børn eller børnegrupper ender op i permanente udsatte positioner.

Her i Østervold ser vi et barns adfærd, som noget der opstår i samspillet mellem barnet og dets omgivelser, altså stuen barnet er tilknyttet, legepladsen, de øvrige børn, det pædagogiske personale m.m. Vi tilstræber derfor at afdække de relationer og den kontekst, som barnet befinder sig i, når en given adfærd viser sig. De to mest centrale spørgsmål i vores inkluderende pædagogiske arbejde er således, hvornår barnet udviser en given adfærd og med hvem.

I børnehuset Østervold har vi gennem de sidste 10 år udviklet en stor erfaring i arbejdet omkring børn med forskellige udfordringer. Når vi støtter børn i deres sociale, emotionelle og læringsmæssige udvikling med særligt tilrettelagt pædagogiske indsatser, så har de større chance for at klare sig godt på sigt.

I personalegruppen øver vi os i at have en kultur for at turde observere hinanden i samspillet med børnene, og give hinanden sparring på vores forholdemåde til børnene, på en konstruktiv og udviklende måde. Positionering er bl.a. et vigtigt redskab til at sikre kvalitet i de forskellige læringsmiljøer. Vi har bl.a. fokus på organisering af de pædagogiske aktiviteter, organisering af personaler, fokus på hvordan vi bedst bruger de fysiske rammer og den gode dialog med forældrene.

Vi er gode til at arbejde i det forbyggende felt og hente hjælp, når vi tænker vi har brug for det.

Vores udgangspunkt er, at forældrene er de vigtigste samarbejdspartnere, når et barn er udfordret af forskellige årsager, det er kun i tæt samarbejde med forældrene, at vi kan gøre en forskel.

Når et barn er i en udsat position i en kortere eller længere periode, udarbejder vi en handleplan i samarbejde med forældrene, hvor vi sætter nogle konkrete overkommelige mål, vi skal arbejde henimod. Vi afholder statusmøder og evaluerer og aftaler hvad næste skridt bliver.

Afhængig af barnets udfordringer inviteres samarbejdspartnere med til møderne

Vi har et godt samarbejde med dygtige folk fra pædagogisk psykologisk rådgivning, og pædagogiske konsulenter fra center for pædagogisk udvikling samt ergo –og fysioterapeuter, som vi bruger til sparring, og som kan inviteres med til samtaler. Vi har tilknyttet en pædagogisk konsulent til huset, i.f.m. med de børn, der er visiteret til inklusionspladserne.

Det er altid os voksne, der skal gøre noget andet, såfremt en indsats ikke virker hos barnet.

Gode pædagogiske læringsmiljøer har særligt stor betydning for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale har et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle deltager i fællesskabet.

Beskrivelse af arbejdet med positionering som metodik ift. børn i udsatte positioner

En praksisbeskrivelse fra Rød stue og turkis

For at tilgodese, at flere børn, især de børn der er i en udsat position, har brug for at være i mindre grupper, arbejder vi med at de voksne positionerer sig.

Vi har en fast ugeplan hvor der er taget højde for bestemte børn og hvad de for øjeblikket har mest behov for.

Eksempel på en dag:

Voksen 1 er sammen med barn med inklusionsplads og få andre. Fokus er på at arbejde med de tiltag der står i den individuelle handleplan.

Voksen 2 er sammen med en gruppe større drenge og går fra og spiller spil der arbejdes med sprog og turtagning.

Voksen 3 og 4 er på stuen med de øvrige børn der er fokus på at understøtte børnenes indbyrdes legerelationer ved at facilitere forskellige legemiljøer. Samt arbejde med vores overordnede tema forår.

Ved frokost tid er der lavet aftale i teamet, om hvordan vi fordeler os på badeværelset. Børnene kommer ud forskudt, da vi erfarede at flere børn havde svært ved, at håndtere, at der var for mange på én gang, men især de børn som i forvejen var i udsatte positioner.

Eksempel:

Voksen 1 går ned og dækker bord.

Voksen 2 rydder sammen med børnene op i legerummet og sætter legetøj ind til vask og gør klar til samling. *Voksen 2* står for samling

Voksen 3 rydder op i spiserummet og sender børn ind til samling, kommer med til samling. *Voksen 3* hjælper børnene i samlingen, så de i højere grad kan indgå i det fællesskab.

(Når vi holder samling går turkis stue på badeværelset)

Voksen 4 vasker legetøj af, derefter henter hun kl 11:45 de børn som skal skiftes og går på badeværelset.

Voksen 3 følger med på badeværelset og hjælper børnene til og fra badeværelset.

Voksen 2 tager sammen med *voksen 1* imod og får sat børnene til bords.

Under frokosten er børn og voksne placeret under forskellige hensyn. Nogle har brug for en voksen tæt på for at skabe ro, nogle har brug for en voksen til at skabe fælles opmærksomhed. Etc.

I teamet er det aftalt fra morgenstunden og skrevet på fællestavlen, hvem gør hvad i løbet af dagen. Vi ser, at når de voksne ved, hvad de skal, er det i langt højere grad muligt at være nærværende omkring børnene, og lave det sikkerhedsnet, som mange af børnene har brug for. Ved sygdom og vikardækning er det også hurtigt at skabe overblik

og hjælpe nye/vikarer på vej, på den måde er vi ikke så sårbare overfor forandringer og kan lettere fokusere på kerneopgaven.

Vi reflekterer løbende over om vores positionering modsvarer børnenes behov og laver justeringer, når vi ser der er behov for det. Vi ved for eksempel, at når vi i foråret begynder at spise eftermiddagsmad udenfor, er ændringen i rutinen en udfordring for mange børn. Derfor har vi til teammøde talt ud fra vores plan fra sidste år og reflekteret over om den stadig er brugbar eller om corona hensyn, ændret børnegruppe, hensyn til enkelte børns behov gør at vi skal revidere den og hvordan.

Perspektivering: Vores arbejde med positionering kunne godt italesættes mere tydeligt så vi i henhold til positioneringsteorien¹ er skarpe på rollefordelingen. Overbliksvoksen, fordybelsesvoksen, praktisk voksen.

---

¹ Iversholt,L., Bonde Storm, K., Iversholt Toft, K., & Storm, R. (2012). Creators room: - Hvis rummet er på tværs bliver pædagogikken på trods